

ורה קלוגר, תאומת מנגלה, היתה בת 5 כשהגיעה לאושוויץ עם אחותה התאומה והוריה. עד גיל 7 סבלה עינויים וזוועות. במשך 40 שנה לא רצה איש לשמוע את זיכרונותיה. כעת היא מדברת

ראיינה שרית ישי

„עמדתי מול מנגלה, והוא עמד מולי. הסתכלנו אחד על השני עין בעין ומנגלה הוריד את העיניים”

„אני, ורה קלוגר, יש לי מחלת הרדיפה, כי אני, כילדה בת שלוש, לקחתי על עצמי אחריות להורים שלי”

„שנתיים של בריחה מהנאצים, עוד שנתיים באושוויץ, ניסויים, נאבים, כחד. בן־אדם לא עשוי מברזל”

„לא כחדתי ממנגלה. הוא היה מרביץ לי, זורק אותי על הריצפה. אבל אני לא נחתי שיעשה בי מה שרצה”

„כשנחתים לילד, שוקולד והוא מת מרעב, הוא מסכים שיעשו בו את כל הניסויים שבעולם”

„ילדה מתה בין אחותי וביתי, גביקה שמה. היא היתה החברה הכי טובה שלנו. כל הלילה שכבה בינינו גוייתה”

„הסיוטים חוזרים אלי כל לילה!”

אלי כל לילה!

שוורה אומרת. היא אומרת בשמה. כל החיות הן החוויות שלה. כשאני מנסה לגשש. לשאול איך הרגישה האחות. היא מתכנסת בתוך עצמה. מסרבת לענות. רק דבר אחד היא מוכנה להגיד: אולגה שונה מאוד ממני. היא היתה שונה ממני בתגובות בהתנהגות. גם בבירקנאו. גם באושוויץ. הראיון איתה מזעזע. הוא נקטע מדי פעם במרצי בכי, בכאב. ורה מתביישת בתחילה בהתנהגותה הרגשנית. אך בשלב מסוים גם לבושה אין מקום. גם לא למבוכה. הבכי מורץ. מציף גם את עינינו. קשה לתאר את

מנגלה. עד גיל שבע הספיקה להתבגר במאתיים שנה. כשהיא סופגת לתוכה את המראות. את הכאב ואת הבכי. שאסור היה להוציא החוצה. היא מדברת על עצמה ובשם עצמה. את אחותה התאומה הס מלהזכיר. כרבים מניצולי השואה. מעדיפה גם אחותה לשכוח את הזיכרונות. כעת, בעיקבות כינוס תאומי־מנגלה. שהתקיים בירושלים. באים הזיכרונות אל אחותה גלים־גלים ומכים בה שוב. היא התחננה. ביקשה מאחותה ורה שלא להזכיר אותה. שלא לדבר עליה. כל מה

ורה קלוגר אשה יפה. עיני איילה רושמות. מראה צעיר. זרוק משהו. דינמית מאוד. מפזרת סביבה תחושה של חיוניות. היא תאומת־מנגלה. היא ואחותה. אולגה. היו בין אלף וחמש מאות התאומים שהרופא הנאצי יוזף מנגלה בחר לעשות בהם ניסויים מדעיים. היא היתה בת שלוש כשחרב עליה עולמה. כשגורשה עם הוריה ואחותה התאומה מאחזתם שבצ'כיה. היא היתה בת חמש כאשר נתפסה המישפחה במחבוא. היא היתה בת חמש כשראתה לראשונה את

באותו שבוע הגיע קאספר ויינברגר ל־ארץ. גם אותו לקחו ל־יד ושם. בדרך־כלל הייתי מתרגזת על כך שכל אורח רס־מעלה. שמגיע ארצה. מובל – אם ירצה או לא – ל־יד ושם. אחרי הפגישה עם ורה קלוגר מ־דימונה. אני חושבת שלא רק שצריך לקחת אותם לשם. חובה לקחת אותם לשם. רוצים או לא רוצים – שיראו. שירגישו. לא לכל אחד יוצא בחיים לשמוע עדות מזעזעת ממקור ראשון. עדות של אשה בת ארבעים ושבע. שראתה וחוותה הכל בעיניים של ילדה בת חמש. ילדה בת שבע.